

Handelsretten, og man fik, som man ventede, fra Indstævntes Side den Indsigelse, at Sagen ikke hørte derunder, men burde afvises som hørende under Hof- og Stadsretten. Denne Indsigelse blev procederet strax den første Retsdag, da Sagen faldt i Rette, og ved Retsmødets Slutning blev der affaet en Kendelse, som gik ud paa, at Paastanden burde afvises. Indstævnte forlangte da 8 Dages Udsættelse for at procedere Realiteten, 8 Dage efter blev denne procederet mundtlig, og i det paafølgende Retsmøde faldt Dommen. Hele Sagen var altsaa til Ende ved Hof- og Handelsretten i 14 Dage, hvorimod den, hvis den var bleven procederet ved Hof- og Stadsretten, vilde have været i hende 2 Aar. Jeg tror nu ikke, det er vanskeligt selv for de Herrer, som ikke ere retskyndige, at forstaa, at der er langt større Opfordring for en Mand, som har Udsigt til at procedere en Sag i 2 Aar, forinden der falder Dom i den, til at gaa ind paa Forlig, selv om han derved opgiver Noget af sin Ret, end at holde paa sin Ret, medens der derimod ikke, naar han kan faae Dom i Løbet af 14 Dage, er nogen Grund for ham til at opgive noget af sin Ret for at opnaa Forlig. Jeg turde maasse tillade mig at sammenligne en Proces ved en Reise. Naar man skulde foretage en Reise fra Kjøbenhavn til Odense i gamle Dage, da man ikke havde Chausseer, reiste man helst med sin egen Befordring. Der er jo 14 Mil fra Kjøbenhavn til Korsør; det var 3 Dages Reise, thi man kunde ikke byde et Par Heste, naar de skulde gaa 3 Dage, mere end omtrent 4 Mil om Dagen. Naar man saa kom til Korsør, saa skulde man vente paa gunstig Vind for at kunne tage med Smakten eller Børten, som den kaldtes, paa een Dag over til Nyborg, og derpaa skulde man de 4 Mil fra Nyborg til Odense, hvilket atter var en Dags Reise. Man var altsaa 5 Dage om at komme denne Vej over, og Tilbagereisen varede naturligvis ligesaa længe, ligesom man heller ikke kunde være saa knap med den Tid, man maatte tage til sine Forretninger paa Stedet, da Reisen frem og tilbage var saa lang. Man fandt det dengang i sin Orden, at man, hvad jeg godt erindrer fra min Barndom, til en saadan Reise maatte være forsynet med Pas; de Omkostninger og den Uleilighed, der vare forbundne med at forsyne sig med et saadant Pas, regnede man ikke saa meget, fordi det ikke spillede nogen Rolle ligeoverfor den Uleilighed og de Omkostninger, der iøvrigt vare forbundne med Reisen. Underledes forholder det sig nu. Nu kan man tage med Banetoget om

Morgenens fra Kjøbenhavn, være i Odense Kl. 12, anvende en 3—4 Timer til sine Forretninger og være tilbage igjen i Kjøbenhavn om Aftenen. Dersom man nu for at foretage en saadan Reise skulde opholdes ved at erhverve et Pas, var det Noget, man ikke vilde finde sig i, og som bestemt er det ogsaa blevet affaet, efterat Kommunikationsmidlerne ere blevene forbedrede som nævnt. Paa samme Maade forholder det sig med Processer. Naar man har en lang Procesreise paa 2 Aar, kan man finde det i sin Orden, at man, forinden man begynder denne Reise, skal forsyne sig med det Pas, som hedder Forligsklage, forsynet med Henvisningspaategning. Det kan være det Samme, om der gaar en 2—3 Uger med Erhvervelsen af dette Pas, naar man har et Par Aar for sig, inden man kan komme til Ende. Naar man derimod, som i det Exempel, jeg nævnte, kan faae Dom i 14 Dage, holder man ikke af, at Sagen opholdes ved Forligsprøve i andre 14 Dage, og altsaa varer det Dobbelt af den Tid, den behøver, alene for Forligsprøvens Skyld; det, at skulle erhverve Passet, Forligsklagen med Henvisningspaategning, bliver da en Gene, et ulideligt Ophold, hvori man ikke vil finde sig, som der reiser sig Uvilje imod, og som man maa søge at blive af med. Saaledes stiller Forholdet sig, og hvad jeg her har sagt, er i fuldt Maal bekræftet ved Erfaringer baade herhjemme og i andre Lande. Feilen her hjemme er naturligvis den, at Grundlovens §. 71 ikke er udført, og jeg kan kun deri se en Forklaring af, at der er fremkommet et saadant Endringsforslag som det under Nr. 7, at Mænd, der ellers vedfende sig at være Frihedsmænd og at være Modstandere af al ufornøden Evang, dog kunne tro det rigtigt at begjære Evangen stærket i dette Tilfælde, ja, endog at gjøre denne Evang mere uafhængig af Parternes Vilkaarlighed, end nu er Tilfældet, idet de ligefrem forlange, at Staten skal komme og give Borgerne lidt Dada, dersom de paa nogen Maade skulde forsøge at unddrage sig denne Evang. At noget Saadant er blevet forlangt og har kunnet komme frem, naturligvis som nødvendigt efter Forslagsstillernes Anskuelse, er for mig kun et Bevis for, hvor stor Uret man har begaaet imod Befolkningen ved i saa mange Aar at lade Grundlovens §. 71 staa uden at bringe den til Udførelse. — Endringsforlaget under Nr. 6 a gaar, som ærede Medlemmer kunne overbevise sig om, ved at kaste Blikket paa Lovforslaget i dets oprindelige Skikkelse, og som det er ændret i Landsthinget, ud paa, at indskrænke Bestemmelsen